

## Naturreseptatet Svärdsö, sammanställning av remissvar

### Synpunkter har inkommit från:

Bagger Ragnar och Anita  
Burmeister Jari  
Gummesson Sara (inkom efter samrådstidens utgång)  
Fritidsnämnden  
Kommunstyrelsen  
Lantmäterimyndigheten  
Lindholm Thomas  
Länsstyrelsen  
Miljö- och stadsbyggnadsnämnden  
Möllersten Björn  
Nacka Miljövårdsråd  
Naturskyddsföreningen  
Naturvårdsverket  
Saltsjöbadens Fiskevårdsförening  
Saltsjöbadens Naturskyddsförening  
Saltsjöbadens Sjöscoutkår  
Saltsjöbadens Villaägareförening  
SLL Tillväxt- och regionplaneringsutskottet  
Solsidans Båtklubb  
Södertörns brandförsvärsförbund  
Södra Kusten på Älgös Intresseförening  
Tekniska nämnden  
Torskholmens Båtklubb  
Trafikverket  
Vårdgärdsnäsets brukarsamverkan  
Wanngård Ally  
Älgö Fastighetsägareförening  
Utbildningsnämnden (inkom efter samrådstidens utgång)

### Positiva till reservatsbildning



<b>Bagger Ragnar och Anita</b>	Oerhört positiv till reservatsbildning och gläds åt de fina beskrivningarna i samrådsversionen.
<b>Burmeister Jari</b>	Tillstyrker handlingen som i det mesta är bra och genomarbetad.
<b>Kommunstyrelsen</b>	Är positiv till ett inrättande av naturreservat på Svärdsö.
<b>Lindholm Thomas Länsstyrelsen</b>	Mycket positiv till inrättandet. Ser positivt på att kommunen beslutar om ett reservat inom området.
<b>Miljö- och stadsbyggnadsnämnden</b>	Positiva till ett inrättande då området hyser höga natur- och rekreationsvärden både på land och i vatten.
<b>Nacka Miljövårdsråd</b>	Är mycket positiva till att naturreservatet Svärdsö bildas. Området har mycket höga naturvärden och ligger nära större bebyggelseområden och lämpar sig därför att skydda mot exploatering.
<b>Naturskyddsföreningen i Nacka Saltsjöbadens Fiskevårdsförening</b>	Positiva till reservatet. Mycket positivt att Nacka undersökt vattenområden kring Svärdsö och att dessa föreslås ingå i reservatet.
<b>Saltsjöbadens Naturskyddsförening Saltsjöbadens sjöscoutkår</b>	Positiv till att naturreservatet bildas. Är positivt inställda till bildandet av ett naturreservat.
<b>Saltsjöbadens Villaägareförening</b>	Ser mycket positivt på att Svärdsö blir ett naturreservat.
<b>SLL Tillväxt- och regionplaneringsutskottet,</b>	Ställer sig positiva till förslaget. Förslaget ligger väl i linje med RUF 2010.
<b>Solsidans Båtklubb</b>	Är positiv till att Nacka säkerställer bevarandet av Svärdsö som ett naturområde för rörligt friluftsliv genom reservatsbildning.
<b>Södra Kustens Intresseförening</b>	Oerhört positiv till reservatsbildning och gläds åt de fina beskrivningarna i samrådsversionen.
<b>Tekniska nämnden</b>	Svärdsö utmärker sig genom att vara kommunens förta reservat där de marinbiologiska värdena särskilt lyfts fram liksom det stora värdet för strandrekreation, vilket är positivt.
<b>Torskholmens Båtklubb</b>	Tycker att förslaget är bra för säkring av det natursköna området.
<b>Wanngård Ally</b>	Oerhört positiv till reservatsbildning och gläds åt de fina beskrivningarna i samrådsversionen.
<b>Älgö Fastighetsägareförening</b>	Ställer sig positiva till inrättande av naturreservat.
<b>Utan synpunkter/ utan erinran</b>	



Naturvårdsverket	Avstår från att lämna synpunkter.
Södertörns brandförsvärsförbund	Inget att erinra.
Trafikverket	Har inga synpunkter

## Hantering av ärendet

**Saltsjöbadens Villaägareförening** Att ett ärende av denna dignitet läggs ut på samråd under värsta semestertiden, även med förlängd yttrandetid, är anmärkningsvärt. Därtill kommer att information kring samråd varit klen. Hur många läser kungörelser i de stora dagstidningarna när man befinner sig på semester? I kungörelseannons anges att handlingar finns på bibliotek i Forum, i Stadshuset och på Nackas hemsida. Historiskt sett har samrådshandlingar rörande Saltsjöbaden alltid funnits tillgängliga på bibliotek i Saltsjöbaden och Fisksätra, så inte i detta förrän efter kontakt med naturreservatsnämnden. Hemställer att handlingar som rör vårt område framledes hålls tillgängliga på lokala bibliotek.

**Kommentarer:** Områdets sakägare har fått handlingar tillsända till sig per post med mottagningskvitto. Utöver detta har kommunen annonserat och ställt ut handlingar samt haft dem på hemsida. Kommunen kan inte se att samrådstiden eller samrådsförfarandet inneburit att färre yttranden inkommit.

## Reservatets utbredning och gränser

**Gummesson Sara** Det pågår en fastighetsreglering av min tomt Älgö 71:3 där mark kommer att tillföras min fastighet. Detta eftersom anslutningspunkten för kommunalt VA hamnat för långt från fastighetsgräns. En överenskommelse har träffats. Om marken innefattas av reservatet kommer VA-anslutningen att strida mot en rad föreskrifter och marken ska omfattas av åtgärder för friluftsliv. Måste förvissa mig om att denna mark inte kommer att ingå i reservatet.

**Kommunstyrelsen** Gränsen för reservatet visas grovt vilket medför oklarheter gällande allmän plats inom DP 471. Vad gäller för parkering samt mötesplats utmed Älgövägen samt för utvidgning av kvartersmark på Älgö 71:3? Viktigt att kvartersmarken undantas ur reservatet. Arbete pågår med detaljplaneändring med avseende på privat parkering som undantagits ur reservatsförslaget. Marken och parkeringen kan komma att bli allmän plats. Om så sker bör denna parkering behandlas som övriga parkeringar inom reservatet och bör ingå. I Svärdsöutredningen föreslogs plats för förskola i reservatets västra del. Platsen uppfyller de krav som finns ur ett tillgänglighetsperspektiv och har ansetts som lämpligare att nyttja än den yta som planlagts för ändamålet i detaljplanen för Älgö. Även om ytan på Älgö köps in kan denna sannolikt bara utgöra ett komplement till denna mer lämpade och kommunägda. Platsen skulle vara en möjlighet för en förskola med fokus på miljö, ekologi och natur och i översiktsplanen föreslås att mark reserveras för detta ändamål. En lämplig avgränsad yta på Svärdsö bör undantas som markreserv för kommande förskolebehov i ett längre perspektiv.



**Lantmäterimyndigheten** Ifrågasätter lämpligheten med att lägga gräns för naturreservat i direkt anslutning till bostadsfastigheter. Är det möjligt att förlägga buffertzonen emellan? Områden inom Älgö 4:7 är natur i detaljplan och redan under kommunens ansvar.

**Lindholm Thomas** Området efter bron och norr om vägen är upplåtet för återvinningscontainrar. Området söder om vägen har varit upplag för vägbyggmassor. Efter sanering kan detta område väl användas för placering av dagis/ fritidsverksamhet som inte har någon lämplig placering på Älgö.

**Miljö- och stadsbyggnadsnämnden** I Svärdsöutredningen KFKS 2011/216-216 föreslogs en plats för förskola i västra delen av reservatet. Platsen uppfyller de krav som ställs på förskoletomt för Älgö och Solsidan. Den natursköna platsen skulle vara en möjlighet för förskola med fokus på miljö, ekologi och natur. Marken består av hållmarkstallskog, våtmark och har till delar används för massupplag. Platsen bör vara en markreserv för kommande förskolebehov och det vore bra om ytan undantas från reservatet. I Svärdsöutredningen står: "I fortsatt arbete med att fastställa naturreservatets avgränsning, bestämma mer exakt avgränsning för markreservation för förskolans framtida område samt för den samordnade parkeringen".

**Nacka Miljövårdsråd** Vid tidigare reservatsbildningar har man passat på att trycka in bebyggelse intill reservatsgräns och inne i reservat. Detta är mycket olämpligt eftersom det tar bort ett stort område som skall upplevas som natur. I Svärdsö är detta särskilt olämpligt eftersom det redan finns bebyggelse intill delar av reservatsgränsen. Helt motståndare till föreslagen förskola. En sådan skulle alstra störande trafik och verksamhet. Anser att planerad lokalisering på Älgö är betydligt bättre, där man kan gå till förskolan istället för att behöva ta bilen.

**Saltsjöbadens Naturskyddsförening** Vid tidigare reservatsbildningar har man passat på att trycka in bebyggelse intill reservatsgräns och inne i reservat. Detta är mycket olämpligt eftersom det tar bort ett stort område som skall upplevas som natur. I Svärdsö är detta särskilt olämpligt eftersom det redan finns bebyggelse intill delar av reservatsgränsen. Helt motståndare till föreslagen förskola. En sådan skulle alstra störande trafik och verksamhet. Anser att planerad lokalisering på Älgö är betydligt bättre, där man kan gå till förskolan istället för att behöva ta bilen.

**Älgö Fastighetsägareförening** Den parkeringsplats som utgör del av detaljplanen för Älgö noteras ligga utanför reservatet vilket föreningen vill understryka vikten av.

**Utbildningsnämnden** Anser att ett område i västra delen av Svärdsö är lämpat för förskola och bör undantas från reservatsbildning. Enligt skollagen ska förskoleplatser erbjudas i barnens närområde och en förskola på Svärdsö skulle möta framtida behov.

**Kommentarer:** Gräns för reservat justeras så att pågående fastighetsreglering av 71:3 och kvartersmark hamnar utanför reservat.

Parkeringen som eventuellt genom en detaljplaneändring kommer att omklassas till allmän plats är ett pågående arbete. Då frågan om planändring ännu inte är fastställd är det olämpligt att i detta skede lägga in den aktuella ytan i reservatet.



Mötesplats utmed väg ligger utanför reservatsgräns.

Gräns för reservat justeras så att område för förskola hamnar utanför reservat i enlighet med slutsats i Svärdsöutredningen. Reservatsgräns justeras utifrån skiss över förskola och förskolegård som framtagits av Cedervall Arkitekter 20110511. Detta innebär att rekreativsanläggning i form av hundrastgård samt yta för återvinningsstation utgår ur reservatet. Dessa funktioner kan dock inrymmas på denna yta, utanför reservatet, fram till den dag då en eventuell förskola byggs ut.

Vid fastställande av reservatsgräns rekommenderar Naturvårdsverket att dessa som regel ska följa fastighetsgränser, vägar, järnvägar eller tex kraftledning. Buffertzoner mot dessa rekommenderas inte, eftersom sådana zoner lätt blir ingenmansland med oklara förhållanden med avseende på t.ex. drift och förvaltning.

## **Båtklubbar, arrendeområden och reservatsgränsen**

**Bagger Ragnar och Anita** Området som arrenderas av Solsidans båtklubb saknar naturvärden och vill påminna kommunen om möjligheten att göra en mindre hamn här med vågbrytande pontoner och med plats för 30-40 båtar för Gåsöbor samt Långholmsbor samt bilparkering. Detta för att avlasta Älgö från båt- och bilplatser, då Älgövikens är starkt förorenad och med parkeringskaos sommartid. Önskar att det redan åtgärdade området undantas från naturreservatet eller att en mindre båthamn tillåts inom reservatet.

**Lindholm Thomas** Området som innehas av Solsidans båtklubb kan lämpligen definieras för upplåtelse av småbåtshamn utöver redan angiven upplåtelse. Området är redan utnyttjat för båtuppläggning och har parkeringsytor. På detta sätt skulle trafikproblemen för bil- och båttrafik på Älgö lösas. Vattenomsättningen för Erstaviken är säkert tillräcklig och kan inte jämföras med den miljömässiga katastrof som är fallet för den grunda Älgövikens.

**Nacka Miljövårdsråd** Båtklubbens område bör ej få utökas, men en utökning av intelligande parkering för nyttjande av båtklubb och besökare är rimlig.

**Saltsjöbadens sjöscoutkår** Sjöscouternas arrendeområde är felaktigt inritat. Arrendet sträcker sig något längre ut i viken, men går inte runt vikens botten. Särskilt tillstånd krävs av reservatsförvaltare för åtgärder inom arrendeområdet. Detta framstår som onödigt och oroande. Arrendeområdet borde helt undantas eller så bör förslaget uttryckligen ange att utvecklingen och vidmakthållandet av den pågående scouthamnverksamheten inte avses försvåras, utan att de åtgärder som en modern ungdomsverksamhet kräver förutsätts löpande kunna vidtas. Kåren har nyligen investerat många 100 000-tals kronor i brygganläggningen och denna måste löpande kunna anpassas till kårens båtar. Sjöboden måste kunna renoveras och moderniseras och löpande anpassas efter verksamhet. Arrangemang för kårens kanoter kan också aktualiseras inom arrendeområdet. Arrendeområdet sträcker sig inte över hela utloppet av viken. Om uppgrunden fortsätter kan kåren i framtiden tvingas söka tillstånd för åtgärder som krävs för att kunna gå in/ ut med mindre segelbåtar. Sådana åtgärder utanför arrendeområdet tycks föreskrifterna utesluta. Det är olyckligt då frågan bör avgöras på egna



meriter och inte under generella reservatsföreskrifter. Viken bör undantas från reservatet i sin helhet eller också bör vattenarbeten generellt i viken undantas från föreskrifter. Eventuellt bör el- och vattenledning kunna dras från anslutningspunkt vid väg till existerande sjöbod/ brygga. Belysning under höstseglingar diskuteras av säkerhetsskäl. En ledningsdragning är knappast möjlig utan att föreskrifterna öppnar väg för sådana arrangemang. Framtida försök till handikappanpassning till arrendeområdet tycks inte möjligt. Alltså bör även landområdet från arrendeområdet och fram till anslutande väg undantas från reservatet.

**Solsidans Båtklubb** Föreslår att själva varvsområdet undantas från reservatsbildningen eftersom verksamheten inte stämmer med reservatets syfte i övrigt. Genom att undanta ytan blir det tydligare att området som fungerat som båtvarv sedan 1940-talet är ett verksamhetsområde för fritidsbåtar. Klubben har i samband med arbeten och tillsyn tagit kontakt med berörda tjänstemän på kommunen. Klubben är tveksam till att all verksamhet ska underställas reservatsförvaltaren. Finns risk för förändrade och divergerade synsätt mellan förvaltare som agerar utifrån reservatets huvudsyften och klubben som agerar utifrån arrendeavtalets ändamål. Tveksam till att undantaget från föreskrifterna kommer att räcka som grund för att garantera fortsatt verksamhet i enlighet med arrendet och hittillsvarande verksamhet. Klubben gör årligen investeringar på ca en kvarts miljon kronor i skötsel av området och anläggningar. På tur står två spolplattor och en reningsanläggning för att svara upp på krav från miljöenheten. Klubben är måna om miljön och känner ansvar, städar parkeringen och varvsområdet. Vill försäkra sig om att verksamheten inte successivt försvåras. Båtliv har stor betydelse för många som väljer Nacka som bostadsort, varvsområden och hamnar krävs.

**Södra Kustens Intresseförening** Området som arrenderas av Solsidans båtklubb saknar naturvärden och vill påminna kommunen om möjligheten att göra en mindre hamn här med vågbrytande pontoner och med plats för 30-40 båtar för Gåsöbor samt Långholmsbor samt bilparkering. Detta för att avlasta Älgö från båt- och bilplatser, då Älgövikens är starkt förorenad och med parkeringskaos sommartid. Önskar att det redan åtgärdade området undantas från naturreservatet eller att en mindre båthamn tillåts inom reservatet.

**Torskholmens Båtklubb** Bra att föreskrifterna inte gäller inom arrendeområdet. Regelbundet underhållsarbete kräver röjning av sly, nerfallna grenar och träd. Tycker inte att klubben vid förändringar ska söka tillstånd hos reservatsförvaltare utan bara hos arrendeavtalets upplåtare. Villa förhålla sig till en avtalspart och inte två. I skötselplanen anges för arrendeområden att igångsättning och löpande åtgärder kräver godkännande av reservatsförvaltare. Föreslår att detta utgår. Eftersom föreskrifterna inte gäller inom arrendeområdena verkar det naturligt att områdena inte ingår i reservatet och att klubben förvaltar sitt område.

**Wanngård Ally** Området som arrenderas av Solsidans båtklubb saknar naturvärden och vill påminna kommunen om möjligheten att göra en mindre hamn här med vågbrytande pontoner och med plats för 30-40 båtar för Gåsöbor samt Långholmsbor samt bilparkering. Detta för att avlasta Älgö från båt- och bilplatser, då Älgövikens är starkt



förorenad och med parkeringskaos sommartid. Önskar att det redan åtgärdade området undantas från naturreservatet eller att en mindre båthamn tillåts inom reservatet.

**Kommentarer:** De tre båtklubbarna som föreslås ligga inom reservatet föreslås undantas från föreskrifter men att ingå i reservatet. Kommunen är positiv till att båtklubbarna och scoutverksamheten finns inom området och reservatsbildningen bidrar också till att dessa föreningar och deras verksamhet får ett långsiktigt skydd. Detta förfarande innebär att reservatsförvaltares tillstånd krävs vid förändringar. På detta sätt kommer eventuella förändringar att bedömas utifrån natur- och rekreativvärden, vilket är av stort värde för naturreservatet. Förändringar kan påverka arrendeområden men också ge effekter på omkringliggande natur- och vattenområden. Kommunen har tidigare stor erfarenhet av att innefatta anläggningar för föreningsliv och även båtklubbar inom naturreservat och detta är ett förfarande som kommunen har positiva erfarenheter av. Arrendeområden kvarstår därför som en del av naturreservatet.

En marin inventering år 2011 visade att reservatets bottnar vid Vårgårdsviken och Erstaviken har höga marina värden, där Erstavikens generellt var något artrikare och med högre förekomst av kraftigare samhällen av storvuxen bottenvegetation. Hela Svärdsöområdet strand- och bottenområden ansågs som mycket viktigt att bevara orört som en orörd oas för djur- och växtliv pga den stora exploateringen av övriga strandområden i Nacka. En utbyggnad av båthamn inom området är därför olämpligt. Arrendeområdet för Saltsjöbadens Sjöscoutkår justeras i kartmaterialet så att det överensstämmer bättre med faktiskt arrendesituation. Kommunen ser det som olämpligt att undanta hela viken med land och vatten vid sjöscouternas arrende från reservatet och från föreskrifterna då inventeringar visat att det finns höga natur- och marina värden vid viken. Arrendet omfattar mark och vatten och kommunen menar att kårens scoutverksamhet kan bedrivas inom befintligt arrende.

## Reservatets föreskrifter

### Länsstyrelsen

Då undantag från föreskrifterna är vanligt förekommande bör dessa samlas under egen rubrik, D, ”undantag från reservatsföreskrifterna” som förslagsvis placeras efter C-föreskrifter. I detta stycke kan, om så är lämpligt, samtliga undantag från föreskrifter samlas. Åtgärder som ska samrådats med berörd förvaltning bör flyttas till en underrubrik som föreskriver samrådsplikt. Föreskrift A9 innefattas rimligen av A1 och bör kunna tas bort. A7 bör omformuleras och inte bara hänvisa till bifogad skötselplan. Ska åtgärder undantas så bör dessa preciseras under egen rubrik, D, undantag från reservatsföreskrifter. A11 definitionen av permanent topografi är oklar och bör omformuleras. C1/C2 är oklara och bör konkretiseras, förslagsvis enligt förbud mot att:

- gräva, hacka, borra, eller på annat sätt skada berg, jord eller sten.
- fälla eller skada levande eller döda träd och buskar.
- skada vegetationen genom att gräva upp växter eller ta bort mossor, lavar eller vedlevande svampar.



Oklart vad som gäller inom markerade arrendeområden, är de undantagna från reservatsföreskrifterna bör det framgå under egen rubrik, förslagsvis D, undantag från reservatsföreskrifter och där tydligt hänvisas och markeras även på beslutskartan.

**Miljö- och stadsbyggnadsnämnden** Bra att det framgår att reservatsföreskrifterna inte gäller inom arrendeområden. Bra att reservatet även innefattar marina områden och värden. Dock saknas reservatsföreskrifter som behövs för att bibehålla eller öka naturvärden. De reservatsföreskrifter som bör införas är:

- förbjudet att fiska under fiskars lekperiod 15 april-15 juni.
- förbjudet att förtöja eller förankra farkost i inre delen av Vårgårdssjön.
- förbjudet att förtöja båt i mer än en natt.

**Nacka Miljövårdsråd** Bra att reservatet omfattar tre vattenområden men är förvånande att förslaget inne innehåller några väsentliga förslag om skydd för dessa. Saknar också skydd för sjöfågellivet. A10 nämner förbud mot snöupplag. Anser att snöupplag som diskuterats avsevärt skulle förstöra vattenkvalitén i reservatets sankområden. Ett allmänt förbud mot hästar bör införas. Hästar och ridning breder ut sig alltmer på andra ställen inom kommunen och Svärdsö bör vara en fristad. Svärdsön känsliga hållmarker är känsliga och många är rädda för hästar. C5 bör omformuleras till ”cykla annat än på anlagd stig eller anlagd väg om ej annat anges”. Som det står nu så är cykling tillåten överallt då det vid cykling fort bildas en stig. C8, tältning bör inte få förekomma i naturreservat alls, de tältande väljer ofta platser där de stör djurlivet mest. Vill att Furuholmen och Torskholmsgrynnan ska klassas som fågelskyddsområde och att de sköts och administreras som sådana. Fiske bör begränsas under fiskens lekperioder i hela reservatet.

**Naturskyddsföreningen i Nacka** Lämpligt att reservatet innefattar tre vattenområden men är förvånande att förslaget inne innehåller några väsentliga förslag om skydd för dessa. Saknas också skydd för sjöfågellivet. Under A bör tilläggas förbud

- att anordna förtöjningsplats för båtar
- att lägga upp båtar.

Bör klargöras även om det faller under andra bestämmelser. Under C bör tilläggas förbud att:

- fånga in djur eller fiska under fiskars lekperiod 15 april- 15 juni.
- förtöja eller förankra farkost i inre delen av Vårgårdssjön
- skada vegetationen genom att gräva upp eller slita loss levande växter och alger
- fånga in djur eller fiska med alla slags redskap under fiskars lekperiod 15 april- 15 juni (Förslaget innebär en inskränkning i det fria handredskapsfisket. Bra att förtydliga detta med ”alla slags redskap”).
- plantera in främmande djur eller växter. Med främmande menas också fiskar som kan förekomma i området men som inte har eller haft lek- och uppväxtområden där, tex lax och öring (utplantering av öring kan innebära ökad konkurrens med naturligt förekommande bestånd i Sandabäcken och högre fisktryck mot detta).
- att tälta (Anser att tältning inte ska förekomma i reservat. De tältande väljer ofta platser där de stör djurlivet mest).





-att övernatta i båt mer än en natt (i kombination med övriga bestämmelser innebär detta att övernattnings i båt endast är tillåten vid själva Svärdsöns stränder i Baggen och Erstavik samt vid öarna efter skyddsperiod)

-förtöja eller förankra farkost i Vårgårdssjön (annars krävs ny karta med särskild gräns i Vårgårdssjön).

-under tiden 1 april-15 juni landstiga på Furuholmen och Torskholmsgrynnan

-under tiden 1 april-15 juni färdas närmare än 100 m från Furuholmen och Torskholmsgrynnan.

- under tiden 1 april-1 augusti färdas med högre fart än 5 knop inom en zon 100 m från Furuholmen och Torskholmsgrynnan (dessa öar har omfattande fågelliv med häckning av bl.a. ejder och silltrut. Viktigt att häckningen inte saboteras av landstigning och att ejderskrak- och knipkullar splittras genom ovarsam framfart. När så sker plockas ungarna av trutar.

Oaktat dessa allmänna bestämmelser bör det vara tillåtet att efter naturreservatsförvaltares tillstånd anordna lekplatser för fiskar tex vasar. Vasar kan medföra ökade bestånd av fiskar som idag minskat kraftigt, de kan utgöra viss kompensation för exploatering av stränder. Jakt regleras inte av detta förordnande, det bör framgå av förordnandet.

**Saltsjöbadens Fiskevårdsförening** Svårt att föreslå skyddsbestämmelser utan bättre inventeringsunderlag av marina värden. Förslaget anser att den reglering av fiske som existerar genom allmänna bestämmelser och nätfiskeförbud vara tillräcklig, trots att t.ex. mängden stor rovfisk minskat kraftigt. Föreslåt tillägg under A:

-att anordna förtöjningsplats för båtar

-att lägga upp båtar

Detta är lämpligt att klargöra även om det faller under andra bestämmelser. Det riskerar att sprida gifter via båtbottnfärger. Föreslår tillägg under C:

-fånga in djur eller fiska under fiskars lekperiod 15 april- 15 juni.

-förtöja eller förankra farkost i inre delen av Vårgårdssjön

-skada vegetationen genom att gräva upp eller slita loss levande växter och alger

-fånga in djur eller fiska med alla slags redskap under vårlekande fiskars lekperiod 15 april-15 juni. (Förslaget innebär en inskränkning i det fria handredskapsfisket. Bra att förtydliga detta med "alla slags redskap").

-plantera in främmande djur eller växter. Med främmande menas också fiskar som kan förekomma i området men som inte har eller haft lek- och uppväxtområden där, tex lax och öring (utplantering av öring kan innebära ökad konkurrens med naturligt förekommande bestånd i Sandabäcken och högre fisktryck mot detta).

Anser också att något slags restriktion för båtlivet bör införas intill de öar där många fåglar häckar. Oaktat dessa allmänna bestämmelser bör det vara tillåtet att efter naturreservatsförvaltares tillstånd anordna lekplatser för fiskar tex vasar och lekplatser för gädda. Vasar kan medföra ökade bestånd av fiskar som idag minskat kraftigt, de kan utgöra viss kompensation för exploatering av stränder.

**Saltsjöbadens Naturskyddsförening** Lämpligt att reservatet innefattar tre vattenområden men är förvånande att förslaget inne innehåller några väsentliga förslag om skydd för dessa. Saknas också skydd för sjöfågellivet. Föreslåt tillägg under A:



-att anordna förtöjningsplats för båtar

-att lägga upp båtar

Detta är lämpligt att klargöra även om det faller under andra bestämmelser. Föreslår tillägg under C:

-fånga in djur eller fiska under fiskars lekperiod 15 april- 15 juni.

-förtöja eller förankra farkost i inre delen av Vårgårdssjön

-skada vegetationen genom att gräva upp eller slita loss levande växter och alger

-fånga in djur eller fiska med alla slags redskap under fiskars lekperiod 15 april- 15 juni.

(Förlaget innebär en inskränkning i det fria handredskapsfisket. Bra att förtydliga detta med "alla slags redskap").

-plantera in främmande djur eller växter. Med främmande menas också fiskar som kan förekomma i området men som inte har eller haft lek- och uppväxtområden där, tex lax och öring (utplantering av öring kan innebära ökad konkurrens med naturligt förekommande bestånd i Sandabäcken och högre fisktryck mot detta).

-övernatta i båt mer än en natt (i kombination med övriga bestämmelser innebär detta att övernattning i båt endast är tillåten vid själva Svärdsöns stränder i Baggen och Erstavik samt vid öarna efter skyddsperiod)

-förtöja eller förankra farkost i Vårgårdssjön (annars krävs ny karta med särskild gräns i Vårgårdssjön).

-under tiden 1 april-15 juni landstiga på Furuholmen och Torskholmshgrynnan

-under tiden 1 april-15 juni färdas närmare än 100 m från Furuholmen och Torskholmshgrynnan.

- under tiden 1 april-1 augusti färdas med högre fart än 5 knop inom en zon 100 m från Furuholmen och Torskholmshgrynnan (dessa öar har omfattande fågelliv med häckning av bl.a. ejder och silltrut. Viktigt att häckningen inte saboteras av landstigning och att ejder-skrak- och knipkullar splittras genom ovarsam framfart. När så sker plockas ungarna av trutar.

Oaktat dessa allmänna bestämmelser bör det vara tillåtet att efter naturreservatsförvaltares tillstånd anordna lekplatser för fiskar tex vasar. Vasar kan medföra ökade bestånd av fiskar som idag minskat kraftigt, de kan utgöra viss kompensation för exploatering av stränder.

Anser att det under C eller på annan plats införs ett allmänt förbud mot hästar. Hästar och ridning breder ut sig alltmer på andra ställen inom kommunen och Svärdsö bör vara en fristad. Svärdsön känsliga hållmarker är känsliga och många är rädda för hästar.

Jakt regleras inte av detta förordnande, det bör framgå av förordnandet.

**Saltsjöbadens sjöscoutkår** Föreskrifterna borde medge och göra undantag för i området bedriven verksamhet såsom sjöscoutverksamhet, detta inkluderar exempelvis vindskyddshajker mm.

**Tekniska nämnden** Föreskrifterna möjliggör att det fåtal anläggningar som finns för friluftslivet kan bestå och skötas. Under C6 står att det för allmänhet är förbjudet att framföra motordrivna fordon. Denna föreskrift bör omformuleras då den till viss del strider mot reservatsförslaget.

**Torskholmens Båtklubb** Begränsningar i A1,A4, A8 samt A9 är i konflikt med båtklubbens intressen och kan inte gälla inom hamnområdet. Dispens från



strandskyddsbestämmelserna har av MSN 2012 beviljats för nytt klubbhus, brygganläggning med belysning samt inhägnande av hamnområdet. Bygglov för nytt klubbhus gavs 2013 av bygglovsenheten.

**Kommentarer:** Kommunen ser igenkänningsvinster och tydlighet med att formulera reservatsföreskrifterna som i tidigare reservat med A-, B- samt C-föreskrifter. Upplägget behålls därför.

Föreskrift A9 behålls då kommunen ser fördelar med extra tydlighet i denna fråga.

A11 omformuleras.

C1 samt C2 justeras enligt länsstyrelsens förslag, med tillägg av alger: förbjudet att:

-gräva, hacka, borra, eller på annat sätt skada berg, jord eller sten.

-fälla eller skada levande eller döda träd och buskar.

-skada vegetationen genom att gräva upp växter eller ta bort mossor, lavar, alger eller vedlevande svampar.

Föreskrifterna kompletteras för utökad skydd av naturvärden på land och vatten enligt nedan:

Under A, förbjudet att:

-anlägga förtöjningsplats för båtar

-plantera ut för trakten främmande växt- eller djurarter i land och vatten. Med främmande menas också fiskar som kan förekomma i området, men som inte har lek- och uppväxtområden här.

Under C, förbjudet att:

-fiska med alla slags redskap under fiskars lekperiod 15 april-15 juni.

-förtöja eller förankra farkost i Vårgårdssjön.

-förtöja båt i mer än en natt.

-under tiden 1 april-15 juni landstiga på Furuholmen och Torskholmshgrynnan.

-under tiden 1 april-15 juni färdas närmare än 100 m från Furuholmen och Torskholmshgrynnan.

Föreskrift A1 kompletteras med att det är tillåtet med anläggningar som gynnar biologisk mångfald.

Kommunen bedömer inte att trycket från hästar och ridning kan bli så stort i området att ett generellt förbud krävs. Kommunen anser att cykling på stigar och att tältning en natt ska vara tillåtet inom reservatet. Dock införs förbud också mot att förtöja båt mer än en natt samt att sova i båt mer än en natt.

Kommunen menar att föreskrifterna gäller för alla, även för scouter. Inom scouternas arrendeområde gäller dock inte föreskrifter och större frihet finns därför där.

Föreskrift C6 omformuleras så att motordrivna fordon är tillåtna på parkeringar och anlagda vägar.

A-föreskrifter gäller inte inom arrendeområde och påverkar därför inte båtklubbars verksamheter inom arrende.

Kommunen ser stora problem med tillsynen av en eventuell fartbegräsning inom reservatets vattenområden och anser därför att en sådan är olämplig.



Text gällande rättigheter kompletteras med text om att jakt inte är reglerad i föreskrifterna och att jakten sker enligt jaktlagstiftningen och tillkommer jakträttsinnehavaren.

## **Reservatets syfte, målformulering, beskrivningar, uppbyggnad**

**Bagger Ragnar och Anita** Beklagar att det står att det inte finns något annat område i närheten med så stora naturvärden som Svärdsö. Vill påminna om att även Dalen på Älgö har mycket höga naturvärden och likaså har sprickdalar från istiden.

**Länsstyrelsen** Beslutsdokumentet kan med fördel omdisponeras så att syfte och föreskrifter ligger direkt efter tabell med administrativa data. Därefter beskrivning samt grund för beslut. Osäkert hur syftet med att bevara och vårda naturliga stränder och marina värden ska uppnås. Skötselplanen bör utvecklas så att detta framgår. Stycket om föreskrifters ikraftträdande placeras lämpligen under egen rubrik. Observera att kommunen numera själv publicerar författningen. Instruktion ska ange att överklagandetiden är inom tre veckor från den dag då beslutet kungjorts i ortstidning. Går det att ange vilket datum samt i vilka tidningar så är detta positivt. Vid hänvisning till lager och förordningar bör referensen skrivas ut i sin helhet, tex terrängkörningslagen (1975:1313). Fastställandet av skötselplan kan med fördel flyttas till egen rubrik. Naturreservatet bidrar till att uppfylla vissa nationella miljö kvalitetsmål vilka bör framhållas i beslutet. Under rubrik Närnatur kan gärna nämnas att förslaget ingår i programmet ”Aldrig långt till naturen”) rapport från länsstyrelsen 2003:20. Tabellen administrativa data bör finnas tidigare i dokumentet och här bör framgå vilka fastigheter som inte ingår i sin helhet genom att ange del av fastighet x:x. Här bör även en beskrivande lägesbeskrivning finnas. Beslutskartan bör utgör bilaga 1, vilket bör anges på kartan. Denna karta bör visa fastighetsgränser med beteckningar. Gränsen bör göras heldragen för att minska förväxlingsrisk med andra gränser. Skötselplanen och samtliga kartor bör läggas som bilagor till beslutet. Inom reservatet finns två registrerade fornlämningar och en övrig kulturhistorisk lämning. Hänsyn måste tas till dessa lämningar vid upprättande av skötselplaner och eventuell bebyggelse. Om åtgärder planeras i närheten ska kontakt tas med Enheten för kulturmiljövård och bostadsstöd hos Länsstyrelsen.

**Miljö- och stadsbyggnadsnämnden** Kopplingen mellan förslaget och kommunens grönstruktur- samt kustprogram är otydligt. Programmets mål nämns inte i reservatsförslaget.

**Saltsjöbadens Fiskevårdsförening** Kritiska till att i stort sett endast den marina floran inventerats och inte djurliv, fiskar och evertebrater.

**Solsidans Båtklubb** Föreslår att båtliv ska tas med i syftet för området och inte som ett undantag i form av tre arrendeområden.

**Södra Kustens Intresseförening** Beklagar att det står att det inte finns något annat område i närheten med så stora naturvärden som Svärdsö. Vill påminna om att även Dalen på Älgö har mycket höga naturvärden och likaså har sprickdalar från istiden.

**Vårdgårdsnäsets brukarsamverkan** Förslaget synes i huvudsak överensstämma med inventering från 1990-talet och sköselförslag framtaget av Saltsjöbadens naturskyddsförening 2000. Föreningen har inga synpunkter på innehållet.



### **Wanngård Ally**

Beklagar att det står att det inte finns något annat område i närheten med så stora naturvärden som Svärdsö. Vill påminna om att även Dalen på Älgö har mycket höga naturvärden och likaså har sprickdalar från istiden.

### **Älgö Fastighetsägareförening**

Vänder sig emot att del av detaljplanen för Älgö ingår utan redogörelse för konsekvenser av detta och utan att ha förankrats hos Älgöborna. Förslaget är alltför ospecificerat med avseende på vilka åtgärder som avses och är möjliga att vidtaga inom ramen för reservatet. Inom arrendeområden anges inte vilka åtgärder som kan komma att vidtas vid sidan av arrendavtalen. Detta är inte acceptabelt ur rättssynpunkt. Inte heller för vattenområden beskrivs konsekvenser av reservatsbildning. Måste finnas garantier för att nuvarande verksamheter inte omöjliggörs och måste framgå hur reservatsbildningen påverkar verksamhetsförutsättningar.

**Kommentarer:** Beskrivningar i produkten gäller främst Svärdsö och ger inga detaljer om annan värdefull naturmark i närområdet. Administrativa data flyttas fram i produkten och kompletteras med information om att det är del av fastigheter samt en översiktlig lägesbeskrivning. Föreskrifterna kompletteras med fiskeförbud och med fågelskyddsområden så att ett bättre skydd för den biologiska mångfalden ges och så att syftet tydligare kan uppnås. Skötselplanen kompletteras med texter om åtgärder för att gynna fiskars livsmiljö och reproduktion. Stycket om föreskrifters ikraftträdande placeras under egen rubrik. Hänvisning till terrängkörningslagen kompletteras. Hänvisningar till nationella miljömål och länsstyrelsens rapport Aldrig långt till naturen införs. Befintligt upplägg med beslutsdokument, kartor och skötselplan behålls pga igenkänningsvinster och det faktum att produkten redan varit på samråd. Gränsen görs om till heldragen. Skötselplanen kompletteras med text med avseende på områdets fornlämningar. Hänvisningar till kommunens grönstruktur- och kustprogram införs. Naturreservatets syfte är bevara och utveckla rekreation och biologisk mångfald. Båtliv inom reservatet gäller främst medlemmar i klubbar och kan därför inte klassas som ett allmänt syfte för allmänheten. Förslaget till naturreservat överensstämmer med detaljplanen för Älgö och det finns inga motsättningar mellan att naturmark i detaljplan även får ett skydd i reservatsform. Samråd med Älgöborna har skett genom nu aktuellt samråd och synpunkter har inkommit. Beslutsdokument och skötselplan följer regelverk och standard framtagna av länsstyrelse och naturvårdsverk.

### **Rekreation och friluftsliv**

#### **Burmeister Jari**

Fasta sopkorgar behövs som töms mera frekvent på sommarhalvåret. Placeras lämpligen på planerade parkeringar samt söder om Älgöbron. Uppställningsplatser för grillar bör inte anordnas då dylika ökar nerskräpningen kring dessa och över hela området. Ett mindre antal bänkar vid parkeringar tillstyrkes, men inte i övriga



naturområdet. Möjlighet att anlägga hundrastgård bör inte ges då behovet inte finns idag och inte heller kommer finnas.

**Fritidsnämnden** Anser att förslaget uppfyller det rörliga friluftslivets intressen. Vore önskvärt om de nämnda möjligheterna till tillgänglighetsanpassning prioriteras.

**Miljö- och stadsbyggnadsnämnden** Kan bli konflikt med vad gäller buller från båt- och biltrafik.

**Möllersten Björn** Det löper en gammal stig längs norra Svärdsö. För ett antal år sedan lades ett stenblock över stigen, vid schaktmassor. Detta har gjort att området öster om stenblocket uppfattas som privat tomt vilket det inte är. Allmänhetens tillträde har försvårats och kommunen bör vidta kraftiga åtgärder i samband med naturreservatets inrättande.

**Nacka Miljövårdsråd** Oroliga för vad som ligger bakom uttrycket ”utveckla för rekreation”. Tycker inte att man ska anordna några större arrangemang eller anläggningar för rekreation i form av grillplatser, bänkar, trappor, ledstänger, beläggning av stigar och röjning kring dessa. Man måste prioritera att bevara den värdefulla naturen och dess livsmiljöer, underlätta för skyddsvärda arter och göra minimala ingrepp för framkomlighet och rekreation. Vanligt att man vid gångstigar i natur och park röjer närliggande buskar och träd med motiveringen att höja säkerheten. Anser att detta förstör naturen och bör förbjudas. Säkerheten ökas inte, möjligen känslan av säkerhet. Täta buskage är värdefulla som skydd för smådjur och fåglar och utgör ett naturligt och positivt inslag i naturen.

**Naturskyddsföreningen i Nacka** Skrivningen om goda rekreativsmöjligheter med röjningar utmed stigar för säkerhet och trygghet är förrädisk. Röjningar ska naturligtvis inskränkas till att kapa eller flytta vindfällan och enstaka buskar och grenar som gör det svårframkomligt. Allt skräp på stränder ska städas bort både vid istandsättande och löpande. Detta skedde inte på Skogsö vilket är ett stort problem för djurlivet och även ett estetiskt problem.

**Saltsjöbadens Naturskyddsförening** Skrivningen om goda rekreativsmöjligheter med röjningar utmed stigar ska naturligtvis inskränkas till att kapa eller flytta vindfällan och enstaka buskar och grenar som gör det svårframkomligt. Buskage i närheten av stigar bör bevaras då de utgör skydd för smådjur och fåglar och för övrigt bidrar positivt till naturupplevelsen. Anser att den löpande skötseln i största möjliga mån skall bevara den befintliga naturen och anordningar i form av grillplatser, bänkar, trappor, ledstänger, beläggning av stigar och röjning kring dessa skall inskränkas till ett minimum. Fösta prioritet ska vara att bevara och skydda de höga naturvärdena och den biologiska mångfalden.

**Tekniska nämnden** Vore önskvärt om de nämnda möjligheterna till tillgänglighetsanpassning av några stigar och platser prioriteras då reservatet till stora delar är otillgängligt för personer med funktionsnedsättning

#### **Kommentarer:**

Besöksservice i form av sittplatser, grillmöjlighet och sopkärl planeras i anslutning till parkeringar. Då området är mycket kuperat bedöms det som svårt att tillgänglighetsanpassa



längre stråk. Trivsamma serviceområden som kan nås av alla blir därför extra viktiga inom detta reservat. Skötselplanen kompletteras med uppgift om att lättillgängliga rekreativsmöjligheter ska prioriteras vid löpande åtgärder. Yta för hundrastgård och återvinningsanläggning utgår ur reservatet pga att markområdet utgår för ett framtida eventuellt behov av förskola. Yta som utgår ur reservatet kan dock nyttjas för dessa funktioner fram till en eventuell byggnation. Skötselplanekartan justeras så att information om reservatet flyttas norr om vägen. Skötselplanen reglerar inte skötsel på detaljnivå i form av flytt av enskilda stenar mm. Vid ett iståndsättande av reservatet kommer dock sådana åtgärder att utredas och vid behov utföras. Större iståndsättande åtgärder planeras inte inom detta reservat, då upplevelsen av orörd natur är viktig inom området. Dock har reservatsförvaltaren möjlighet att i framtiden och vid behov komplettera reservatet med ledstänger, bänkar mm. Tidsmässig prioriteringsordning av åtgärder regleras inte i beslut eller skötselplan.

## Naturvärden

**Bagger Ragnar och Anita** Älgövägen har breddats och denna delar reservatet i två delar. Nattetid gör de nya gatlyktorna vägen till en ljusramp. Detta kan inte vara bra för djurlivet på Svärdsö. Önskvärt om belysningen begränsas så att den inte är tänd sommartid och andra årstider är släckt mitt i natten. Detta för att ge djurlivet lugn och för att skapa vilsamma platser på Svärdsö.

**Länsstyrelsen** Eftersom naturvärden i marina miljöer och vid stränder lyfts fram som särskilda syften bör dessa värden samt gärna ekosystemfunktioner och samhällsvärden beskrivas tydligare, både i text och kartform. Hoten mot marina värden är ottydligt beskrivna, exempelvis från marinan i Drevviken, påverkan av farleder med strand och bottenerosion, risk för oljespill, omfattning av fiske mm. Det framgår att de marina miljöerna har vissa problem vilket om möjligt bör följas upp med specifika skötselplaner. Övergripande åtgärder som är på gång inom reservatet kan beskrivas om det inte är specifikt för reservatet.

**Saltsjöbadens Fiskevårdsförening** Kritiska till att i stort sett endast den marina florin inventerats och inte djurliv, fiskar och evertebrater. Svårt att dra slutsatser om tillståndet utan sådana undersökningar. Föreslår att allt skräp på stränderna ska städas bort både vid reservatets iståndsättande och sedan löpande. Plastbitar och mikroplaster som bärare av hormonstörande kemikalier har uppmärksammas och detta är ett stort problem för djurlivet. Till detta kommer det esteriska problemet. Frågan hur man skulle kunna minska näringstillförseln och oönskade ämnen till vattenområden är mycket komplicerad. Förutsätter att kommunen intensifierar sina åtgärder. Kommunen måste ta ett ansvar för att båtbotentvättar finns och fungerar i närområdet och att tillsyn sker vid båtuppläggningsplatser för att stävja bruket av giftiga och ibland olagliga båtbotenfärger.

**Saltsjöbadens Naturskyddsförening** Allt skräp på stränder bör städas bort både vid reservatets iståndsättande och löpande.

**Södra Kustens Intresseförening** Älgövägen har breddats och denna delar reservatet i två delar. Nattetid gör de nya gatlyktorna vägen till en ljusramp. Detta kan inte



vara bra för djurlivet på Svärdsö. Önskvärt om belysningen begränsas så att den inte är tänd sommartid och andra årstider är släckt mitt i natten. Detta för att ge djurlivet lugn och för att skapa vilsamma platser på Svärdsö.

**Vårdgårdsnäsets brukarsamverkan** Under årens lopp har en rad större och mindre ingrepp gjorts som i avsevärd grad förstört naturområden och minskat tillgängligheten. Under senare år har sådan negativ inverkan ökat.

**Wanngård Ally** Älgövägen har breddats och denna delar reservatet i två delar. Nattetid gör de nya gatlyktorna vägen till en ljusramp. Detta kan inte vara bra för djurlivet på Svärdsö. Önskvärt om belysningen begränsas så att den inte är tänd sommartid och andra årstider är släckt mitt i natten. Detta för att ge djurlivet lugn och för att skapa vilsamma platser på Svärdsö.

**Älgö Fastighetsägareförening** Älgövägen, som är dragen genom reservatets allra högsta naturvärden, måste anpassas så att belysningen minimeras för att skydda/ minska störningar på djurlivet. Efterlyser bestämmelser i föreskrifterna om detta.

#### **Kommentarer:**

Älgövägen ingår inte i reservatet. Föreskrifter och skötselplan kan endast reglera mark inom reservat. Föreskrifterna kompletteras med fiskeförbud och med fågelskyddsområden så att ett bättre skydd för den biologiska mångfalden ges och så att syftet tydligare kan uppnås. Skötselplanen kompletteras med texter om åtgärder för att gynna fiskars livsmiljö och reproduktion. Beskrivningarna kompletteras med mer information från de marina inventeringar som utförts. Städning av reservatet kommer att ske vid istandsättning och även löpande över tid.

## **Kommunikation och teknisk försörjning**

**Kommunstyrelsen** Parkeringarna som planeras inom stadsbyggnadsprojektet för Älgö planeras utföras med asfalt. Reservatsförslaget bör klargöra om parkeringar inom reservatet avses vara av grus eller med asfaltsbeläggning, även den som genom detaljplaneändring avses bli allmän. Det bör även klarläggas om NRN eller KS ska bekosta den samma. Grusparkering bedöms kosta 400 000 kr, asfaltsparkering 500 000 kr.

**SLL Tillväxt- och regionplaneringsutskottet**, För att säkerställa kollektivtrafikförsörjningen av Älgö är god framkomlighet för busstrafik viktig. Älgövägen som leder genom Svärdsö trafikeras av bussar och vägen omfattas inte av reservatet. Landstinget förutsätter således att trafiken inte kommer att påverkas av reservatsbildningen.

**Tekniska nämnden** Service på och ersättning av befintliga tekniska anläggningar (tex återvinningsstation) får utföras efter godkännande av reservatsförvaltaren vilket är positivt.

**Älgö Fastighetsägareförening** I reservatsförslaget står att området har stor betydelse för närrekreation men i förslaget nämns ingenting om tillgänglighet gällande att ta





sig till reservatet med kollektivtrafik. Ett beräkningsunderlag gällande behovet av turtäthet för bussar måste tillföras förslaget.

**Kommentarer:**

Parkeringar inom reservatet planeras att utföras som grusade ytor och dessa kommer att bekostas av NRN vid iståndsättandet. Älgövägens framkomlighet kommer inte att påverkas av reservatsbildningen. Återvinningsanläggning var planerad på den grusade yta som efter samråd utgår ur reservatet pga framtida eventuellt behov av förskola. Ytan planeras att kunna användas för återvinningsstation fram till att en sådan eventuellt blir aktuell. Reservatet nås enkelt via Älgövägen vare sig man kommer till fots, per cykel, kollektivtrafik eller bil. Beräkningsunderlag för turtäthet för kollektivtrafik bör vid behov tas fram av SL och utförs inte i reservatsbildningsprocessen.